

Udenrigsministeriets supplerende samlenotat for rådsmøde (almindelige anliggender) den 16. oktober 2018

1. Forhandlinger mellem Den Europæiske Union og Det Schweiziske Forbund om en institutionel rammeaftale for bilaterale forbindelser

KOM-nummer foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Forhandlingerne mellem EU og Schweiz om en institutionel rammeaftale søges afsluttet i den nærmeste fremtid med forventet rådsgodkendelse i begyndelsen af 2019. Med aftalen har man ønsket at etablere en institutionel ramme for det bilaterale forhold og muliggøre en løbende tilpasning af eksisterende og fremtidige aftaler i overensstemmelse med udviklingen i EU-lovgivningen, ensartet fortolkning af gældende ret, effektiv overvågning samt håndhævelse og tvistbilæggelse. Udkast til aftalen foreligger endnu ikke.

2. Baggrund

Den 22. maj 2014 indledte EU og Schweiz forhandlinger om en institutionel rammeaftale, som skal regulere det indbyrdes forhold og adgangen til det indre marked. Aftalen skal etablere en ramme om eksisterende bilaterale aftaler mellem EU og Schweiz for at sikre bedre og mere ensartet implementering. EU's Fælles Udenrigstjeneste og Kommissionen forhandler med Schweiz på basis af forhandlingsdirektiver vedtaget af Rådet den 6. maj 2014. Udkastet til aftale er fremsat med hjemmel i Traktaten for den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 217 og 218 og skal vedtages med enstemmighed.

Schweiz' økonomiske og handelsmæssige relationer med EU er i dag reguleret gennem mere end 120 bilaterale aftaler, hvor Schweiz på en række områder har overtaget relevant EU-lovgivning mod at kunne få adgang til tilhørende dele af EU's indre marked. Schweiz har siden 2007 ydet et finansielt bidrag til nye EU-medlemsstater. Den schweiziske regering har desuden stillet forslag om et nyt finansielt bidrag til udvalgte EU-politikområder på godt 8,5 mia. kr. (1,3 mia. CFR) over en tiårig periode.

Forholdet mellem EU og Schweiz baserer sig bl.a. på frihandelsaftalen af 1972. Schweiz, som er et EFTA-medlemsland, afviste i 1992 på baggrund af en folkeafstemning medlemskab af EØS, hvorefter EU og Schweiz forhandlede en pakke af syv bilaterale sektoraftaler (kendt som bilaterale aftaler I), som trådte i kraft i 2002. Disse omfattede bl.a. fri bevægelighed for personer, tekniske handelshindringer, offentlige indkøb, landbrug samt luft- og landtransport. I 2004 blev yderligere et sæt af sektoraftaler underskrevet (bilaterale aftaler II), som bl.a. omfattede Schweiz' deltagelse i Schengen- og Dublin-samarbejdet, aftaler om beskatning af opsparinger, forarbejdede landbrugsprodukter, statistik, bekæmpelse af svindel, deltagelse i EU's medieprogram og Det Europæiske Miljøagentur. Den bilaterale tilgang er løbende blevet videreudviklet.

De bilaterale aftaler indeholder forpligtelser, der varierer på tværs af sektorområder. I modsætning til EØS-aftalen er karakteren af de bilaterale aftaler med Schweiz desuden mere statisk, idet der ikke findes en mekanisme til at tilpasse aftalerne til udviklingen i EU-lovgivningen. Det er samtidig vurderingen, at aftalerne ikke indeholder effektive håndhævelses- og tvistbilæggelsesmekanismer.

Formålet med den institutionelle rammeaftale er derfor at sikre en effektiv håndhævelse af eksisterende bilaterale aftaler og horisontal regulering af forholdet mellem EU og Schweiz, der sigter efter at etablere en ensartet fortolkning og anvendelse af indre markedsregler. EU har gjort det til en betingelse for yderligere schweizisk tilknytning til det indre marked, herunder adgang til flere sektorer som f.eks. elektricitet, at der vedtages en strømlinet fælles institutionel rammeaftale for gældende og fremtidige aftaler med henblik på at sikre ensartethed og retssikkerhed for borgere og virksomheder. Desuden ventes en modernisering af frihandelsaftalen af 1972 som følge af den institutionelle rammeaftale.

I rådskonklusioner om EU's forhold til Schweiz af 28. februar 2017 fremhæves bl.a. loven til implementering af det såkaldte masseindvandringsinitiativ, der blev vedtaget i det schweiziske parlament i december 2016 og Kommissionen fandt var i strid med Schweiz' aftale med EU om fri bevægelighed for personer (FMFA). Den Fælles Udenrigstjeneste har efterfølgende vurderet, at loven, der ikke indeholder kvoter for indvandring til landet, er i overensstemmelse med Schweiz' forpligtelser i henhold til navnlig FMFA. Den Fælles Udenrigstjeneste følger implementeringen nøje.

Udkast til en institutionel rammeaftale foreligger endnu ikke. Forhandlingerne søges afsluttet i den nærmeste fremtid, hvorefter aftaleudkastet vil blive præsenteret for medlemslandene med henblik på rådgodkendelse forventeligt i begyndelsen af 2019. Dog bemærkes det, at en afslutning af forhandlingerne og indgåelse af aftalen fortsat er afhængig af indenrigspolitiske forhold i Schweiz.

3. Formål og indhold

Formålet med en institutionel rammeaftale mellem EU og Schweiz er at etablere en horisontal aftale, der regulerer gældende og fremtidige aftaler ud fra følgende grundlæggende hensyn:

- Ensartet fortolkning og anvendelse: Forpligtelse til at fortolke og anvende gældende EU-ret ensartet i det indre marked i overensstemmelse med Domstolens retspraksis.
- Effektiv overvågning: Effektiv overvågning gennem uafhængige mekanismer for tilsyn med anvendelse af aftalerne.
- Løbende justering i henhold til udviklinger i EU-retten: Forpligtelse for begge parter til at sikre dynamisk tilpasning af aftalerne med Schweiz til EU-retten, som hele tiden videreudvikles.
- En effektiv mekanisme for tvistbilæggelse: Uafhængige tvistbilæggelsesmekanismer som sikrer tilsyn og kontrol med anvendelse af aftalerne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europaparlamentet skal i henhold til TEUF artikel 218 godkende aftalen.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Indgåelse af en institutionel rammeaftale mellem EU og Schweiz, der kan sikre en mere ensartet fortolkning og anvendelse af indre markedsreglerne, kan få positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser samt bidrage til styrkede økonomiske relationer. Finansielle bidrag fra Schweiz i medfør af rammeaftalen kan have positive økonomiske konsekvenser i form af indvirkning på EU's budget.

Aftalen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Aftalen forventes ikke på det foreliggende grundlag at have negative konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt opbakning blandt medlemslandene til at indgå en institutionel rammeaftale med henblik på at sikre ensartethed i det indre marked og retssikkerhed for myndigheder, borgere og erhvervslivet. Der forventes at være et generelt ønske blandt medlemsstaterne om at sikre en balance mellem rettigheder og forpligtelser for Schweiz i aftalen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter etableringen af en institutionel rammeaftale med Schweiz, der sikrer ensartet fortolkning og anvendelse af EU-retten, effektiv overvågning af de bilaterale aftaler, løbende justering i henhold til udviklinger i EU-retten og en mere effektiv mekanisme for tvistbilæggelse. Regeringen lægger endvidere vægt på, at der sikres en balance mellem rettigheder og forpligtelser for Schweiz i aftalen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.